

Fyzioterapie u pacientů s roztroušenou sklerózou s těžším neurologickým deficitem

Mgr. Klára Novotná, Ph.D.^{1,2,3}, Bc. Veronika Knapová¹, MUDr. Ingrid Menkyová, Ph.D.^{2,4},
prof. MUDr. Eva Kubala Havrdová, DrSc.²

¹Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze

²Neurologická klinika a Centrum klinických neurověd 1. LF UK a VFN v Praze

³MS rehab, z. s.

⁴II. neurologická klinika LF UK a UNB v Bratislavě

Článek představuje možnosti rehabilitační péče (konkrétně fyzioterapie) u osob s roztroušenou sklerózou s těžkým neurologickým deficitem (EDSS \geq 7,0). Teoretické poznatky jsou ilustrovány daty z naší pilotní studie domácí fyzioterapie u čtyř pacientů.

Klíčová slova: roztroušená skleróza, fyzioterapie, domácí rehabilitace.

Physiotherapy in patients with multiple sclerosis with more severe neurological deficit

The article presents the possibilities of rehabilitation care (specifically physiotherapy) for people with multiple sclerosis with severe neurological deficit (EDSS \geq 7.0). Theoretical findings are illustrated with data from our pilot study of home physiotherapy in 4 patients.

Key words: multiple sclerosis, physiotherapy, home rehabilitation.

Úvod

Roztroušená skleróza (RS) je autoimunitní neurodegenerativní onemocnění s variabilními neurologickými projevy podle lokalizace zánětlivého poškození v centrálním nervovém systému. Míra neurologického postižení je individuálně různá od minimálních neurologických symptomů až po vážné omezení mobility (paraparéza až kvadruplegie). Podle dat z českého registru pacientů ReMuS je nejpočetnější skupinou zastoupených pacientů skupina s mírnou neurologickou disabilitou (EDSS 1.5 podle Kurtzkeho škály), kteří užívají imunomodulační léčbu tzv. první linie (REMUS, 2021). Bohužel však někteří pacienti i navzdory léčbě eskalačními imunomodulačními léky trpí těžším neurologickým deficitem. Část pacientů vyššího věku může mít také vyšší míru neurologického deficitu (vlivem nedostupnosti léčby v době počátku jejich onemocnění). Právě pro tyto pacienty je rehabilitační léčba velmi důležitá, avšak mnoh-

dy je kvůli poruchám mobility a chybějícímu bezbariérovému přístupu běžných rehabilitačních zařízení obtížně dostupná. Ideální by byla zřejmě možnost domácí rehabilitace, ovšem ta je často z veřejného zdravotního pojištění nehrazená (nebo hrazená jen po velmi krátkou dobu) a také není ve všech regionech k dispozici. Avšak právě zahraniční studie naznačují, že symptomaticky orientovaná rehabilitační péče v domácím prostředí pacienta se získanou vyšší mírou neurologického postižení může pomoci udržet případně i mírně zlepšit jejich funkční status (Chi et al., 2020). U pacientů s RS však stále chybí dostatečně silné studie zaměřené na rehabilitaci osob s vyšší mírou EDSS (Khan et al., 2017).

Cílem naší pilotní studie tedy bylo ověřit proveditelnost a efekt domácího cvičení u osob s RS s vysokou mírou neurologického deficitu (odkázaných na pohyb na vozíku a s limitovanou hybností horních končetin).

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethics approval and consent to participate:

The authors attest that their study is in compliance with human studies committees and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the Food and Drug Administration guidelines, including patient consent where appropriate. The authors also declare that their paper is in accordance with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Authors' contributions:

KN – Conceived of the study, wrote the manuscript; VK – Performed exercise with patients and collected the data; IM – Participated in the design of study, helped with the draft of manuscript; EKH – Helped with the draft of manuscript

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2024;25(5):379-382

<https://doi.org/10.36290/neu.2023.076>

Článek přijat redakcí: 24. 10. 2023

Článek přijat k publikaci: 4. 12. 2023

Mgr. Klára Novotná, Ph.D.

novotna.klara.k@gmail.com